

BUDAPEŠTIANSKY SLOVAK

ČASOPIS SLOVENSKEJ SAMOSPRÁVY BUDAPEŠTI

XXX. ROČNÍK

4. ČÍSLO

DECEMBER 2025

Foto: Ľubomíra Fallerová

Foto: Beáta Tamášová

*Závan histórie pri návšteve Parlamentu
8. a 9. strana*

Foto: Beáta Tamášová

*Deň úcty k starším v klube dôchodcov
9. strana*

Foto: Jana Bartalová

*Adventná slávnosť v internáte slovenskej školy
12. strana*

Foto: Zita Farkasová

*Prvá adventná nedeľa v Čepeli
12. strana*

Foto: DL a MGy

*Škola v prírode v Mojmirovciach
13. strana*

Foto: EF

*Premiéra a derniéra v jeden večer
14. strana*

Slovenské Vianoce v Budapešti

Slovenská samospráva Budapešti (SSB) uzavrela rok 2025 tradičným *Dňom budapeštianskych Slovákov – Slovenskými Vianocami*. Podujatie sa konalo začiatkom decembra v divadelnej sále sídla SSB na Ulici Akadémie a zúčastnilo sa na ňom takmer 120 Slovákov z viacerých obvodov hlavného mesta.

Foto: LF

Vianočné stretnutie oficiálne otvorili predsedníčka SSB **Edita Hortiová** a podpredseda **Levente Galda**, ktorí privítali významných hostí: pomocného biskupa Bratislavskej diecézy **Mons. Prof. Jozefa Hal'ka**, predsedu Rady Konferencie biskupov Slovenska pre pastoračiu Slovákov v zahraničí, riaditeľku Slovenského inštitútu v Budapešti **Evu Ivančiovú**, parlamentného hovorcu Slovákov v Maďarsku **Antona Paulíka**, národnostného referenta ministerstva vnútra **Štefana Kraszlána** a riaditeľku budapeštianskej slovenskej školy **Moniku Szabovú**.

Keďže v tento deň sme slávili druhú adventnú nedeľu, **Mons. Hal'ko**

spolu s **Editou Hortiovou** slávnostne zapálili sviečky na adventnom venci. V príhovore sa Otec biskup inšpiroval pôvodom tohto symbolu: „*Ako viete, adventný veniec vymyslel evanjelický pastor Johan Wichern pre siroty a duševne chorých v inštitúcii, kde pôsobil, aby im skrášlil adventné očakávanie.*“ Svoje posolstvo uzavrel výraznou metaforou: „*Svieca je symbolom obety, pretože vosku je stále menej, ale svetla je stále viac. Nič nie je zadarmo, ani svetlo nie je zadarmo, ani to svetlo, ktoré chceme my vyžarovať... Prajem vám hlboké prežitie adventného obdobia a veľa duchovného svetla do vášho srdca.*“

Potom nasledoval spoločný obed, ktorý utužil pocit komunity a spolupatričnosti medzi účastníkmi.

Prvých vystupujúcich, členov folklórneho súboru *Zelený veniec* z Ečeru, ktorých pozvala do Budapešti na predvianočnú oslavu *Slovenská samospráva II. obvodu*, predstavila predsedníčka zboru **Lubomíra Fallerová**.

Ečerčania na vysokej úrovni predviedli kyticu tradičných miestnych a slovenských choreografií.

Po prvom kultúrnom bloku predsedníčka SSB **Edita Hortiová** informovala prítomných o činnosti samosprávy v roku 2025.

Adventný program pokračoval vystúpením *Kultúrneho spolku za Mlynky*, ktorý predniesol výber slovenských vianočných piesní a kolied.

Vyvrcholením večera bolo odovzdanie ceny *Za budapeštianskych Slovákov* poslancovi SSB **Pavlovi Beňovi**. Po gratuláciách vyznamenanému pokračovalo stretnutie budapeštianskych Slovákov priateľskými rozhovormi.

(ik)

Život Pavla Beňa je späť so slovenskosťou

Narodil sa v roku 1948 v slovenskej rodine v Slovenskom Komľóši.

Vysokoškolské štúdium – odbor medzinárodné vzťahy – absolvoval v rokoch 1967 – 1971 na Univerzite ekonomických vied v Budapešti. Ako čerstvý absolvent sa zamestnal na Ministerstve zahraničných vecí Maďarskej republiky, kde dlhé roky zastával funkciu referenta pre české a slovenské záležitosti.

V období 1973 – 1996 viackrát pôsobil v Prahe a v Bratislave, na tamojších zastupiteľských úradoch Maďarska. Po odchode do dôchodku si zriadil živnosť prekladateľa.

Do života slovenskej komunity v Maďarsku sa zapojil po zmene politického zriadenia prostredníctvom slovenskej samosprávy pôsobiacej v XII. obvode Budapešti, respektíve *Kruhu*

priateľov Slovenského Komľóša. Na začiatku druhého tisícročia bol aj predsedom tohto spolku.

Za poslanca *Slovenskej samosprávy Budapešti* ho zvolili v roku 2014. Do roku 2024 zastával funkciu podpredsedu SSB. Ako člen samosprávy sa podieľal na realizácii rôznych programov, ako aj na redigovaní časopisu *Budapeštiansky Slovák*.

Bol jedným z iniciátorov preloženia a vydania zbierky poviedok spisovateľa, rodáka zo Slovenského Komľóša **Istvána Gábora Benedeka Komľóšska Tóra** (2003) do slovenčiny. V roku 2019, pri príležitosti 100. výročia tragickej smrti **Milana Rastislava Štefánika**, organizoval putovnú výstavu na pamiatku generála, ktorý zohral kľúčovú úlohu pri zrode Česko-Slovenska.

P. Beňo sprostredkováva styky s materskou krajinou, so slovenskými krajaňskými komunitami v okolitých štátoch, ako aj s rôznymi občianskymi organizáciami Slovákov, ktorí sa presídlili z Maďarska na Slovensko. Pravidelne sa zúčastňuje na akciách SSB a miestnych slovenských samospráv.

Jeho počínanie bolo a je vždy motivované slovenskou identitou, láskou k slovenčine a slovenskej kultúre.

Podľa našej mienky je šťastný ten človek, ktorý sa celý život môže venovať záležitostiam, ktoré sú zároveň jeho koníčkam. Jeho doterajší život je späť so slovenskosťou. Jeho počínanie bolo a je vždy motivované pre dobro slovenskej komunity žijúcej v Maďarsku. Oprávnené ho roku 2025 viaceré slovenské samosprávy navrhli na cenu *Za budapeštianskych Slovákov*.

Prvý rok nového volebného cyklu Slovenskej samosprávy Budapešti

O činnosti *Slovenskej samosprávy Budapešti* (SSB) v roku 2025 informovala na Dni budapeštianskych Slovákov jej predsedníčka **Edita Hortiová**.

SSB ukončila úspešný a na programy bohatý rok. Môžeme povedať, že sa nám v plnej miere podarilo realizovať všetko, čo sme mali v pracovnom pláne. Naša samospráva počas roka zasadala sedemkrát a schválila 74 uznesení.

Rok sme začali prípravou a prijatím pracovného plánu a ročného rozpočtu. V rozpočte sme stanovili výdavky súvisiace s najdôležitejšími programami, sumy uvedené v zmluvách, honoráre a poplatky za služobné cesty. Neprekročili sme sumy plánované na konci predchádzajúceho roka. Včas sme vyúčtovali dotácie na prevádzku a za vykonanú činnosť, ako aj granty získané prostredníctvom súbehov. Úspešne sme sa uchádzali o podporu z fondu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, odkiaľ sme získali 4 000 eur na vydávanie časopisu *Budapeštiansky Slováč*, 1 000 eur na slovenský jazykový tábor pre žiakov budapeštianskej slovenskej školy a 1 000 eur na púť do Zalaváru-Blatnoharadu. Na Správu fondov Gábora Bethlena sme podali 4 žiadosti a získali sme 300 000 HUF na púť do Zalaváru, 700 000 HUF na jazykový tábor, 600 000 HUF na Deň Budapeštianskych Slovákov a 500 000 HUF na vydávanie časopisu *Budapeštiansky Slováč*. Žiadosť na podporu tohto časopisu sme podali formou súbehu aj na Verejnoprospešnú nadáciu Zväzu Slovákov v Maďarsku, odkiaľ sme získali 300 000 HUF. Na vydávanie nášho časopisu prispelo aj niekoľko obvodných slovenských samospráv pôsobiacich v Budapešti.

Podrobnejšie by som sa chcela zmieniť o našich najväčších projektoch.

Dňa 6. marca sme tu, v divadelnej sále na Ulici Akadémie, zorganizovali veľkolepú oslavu Dňa žien. Pozvali sme mladých umelcov, klarinetistu **Benedeka Murvaia** a formáciu More von

dir, violončelistov **Olivera Pála** a **Endreho Kertésza**. Ich prednes bol fantastický a koncert zožal veľký úspech. Naši dôchodcovia sa podujatia zúčastnili vo veľkom počte. Prítomné dámy dostali kvety. Spoluorganizátormi tohto podujatia boli slovenské samosprávy II. a VIII. obvodu Budapešti.

V apríli (a následne aj v októbri) sme privítali a sprevádzali slovenských a českých vystavovateľov a hostí výstavy Old Timer Show.

Dňa 19. júna sme zorganizovali tradičnú púť Slovákov z hlavného mesta do Zalaváru – Blatnoharadu. Cestovali sme dvomi autobusmi a niekoľko účastníkov prišlo autami. Celodenný program sa začal v historickom pamätnom parku, kde *Budapeštiansky slovenský spevácky zbor Ozvena* zaspieval maďarskú a slovenskú hymnu. Potom nasledovali slávnostné príhovory a kladenie vencov k súsošiu svätého Cyrila a svätého Metoda. Následne sme zašli do areálu za pamätným parkom, kde prebiehajú archeologické vykopávky. Tam nás vedúca pracovníčka Maďarského národného múzea **Dr. Ágnes Ritóoková** informovala o novinkách a aktuálnom stave prác. Po prezentácii sa účastníci presunuli do miestneho katolíckeho kostola, kde na naše pozvanie slúžil spomienkovú omšu farár **Stanislav Brtoš** z Ružomberka. Po slávnostnej omši odznel koncert *Budapeštianskeho slovenského speváckeho zboru Ozvena*. Program pokračoval spoločným obedom.

O tejto udalosti a jej historickom pozadí prednášal na medzinárodnej konferencii prezentujúcej európske pútnické trasy, ktorá sa uskutočnila v Skanzene v meste Szentendre, podpredseda SSB **Levente Galda**.

Dňa 4. novembra sme pozvali zástupcov slovenských budapeštianskych samospráv na *koordináciu poradu*, na ktorej sme sa dozvedeli o aktivitách jednotlivých zborov, predstavili sa naši noví poslanci, prediskutovali sme spoločné programy, možnosti a ponúkli

sme našu pomoc najmä novovzniknutým slovenským samosprávam.

V druhom novembrovom týždni sme pre žiakov budapeštianskej slovenskej školy zorganizovali *tábor slovenského jazyka* na Slovensku, v obci *Mojmírovce*, kde sa v prvom rade zúčastnili na vyučovaní v miestnej škole a na bohatom programe spolu s tamojšími žiakmi. Navštívili miestne múzeum a pozreli si pamätihodnosti mesta Nitra. Zapojili sa do súťaží s miestnymi školákmi, nadviazali veľa priateľstiev, ale čo je najdôležitejšie, naše deti celý týždeň mohli komunikovať iba po slovensky.

V novembri sme v Budapešti, na pôde slovenskej školy, privítali delegáciu *Matice slovenskej z Rimavskej Soboty*. Po návšteve školy jej členovia uložili vence k pamätným tabuliam Jána Kollára na Deákovom námestí a Jozefa Viktorina na Batthyányovom námestí.

V tomto roku vyšli štyri čísla časopisu *Budapeštiansky Slováč*, respektíve štvrté číslo je v štádiu prípravy. Prinášali články a fotografie o aktivitách SSB a o podujatiach, ktoré organizovali v jednotlivých mestských častiach Budapešti obvodné slovenské samosprávy, ako aj slovenské občianske organizácie a inštitúcie. Pre našich poslancov a slovenskú školu sme predplatili týždenník *Ľudové noviny* a ročenku *Náš kalendár*. Zúčastnili sme sa na programoch obvodných slovenských samospráv, na Dni kultúrneho dedičstva Slovákov v Maďarsku v Novej Hute, na verejných zasadnutiach viacerých slovenských samospráv, na kladení vencov, spomienkových akciách v rôznych obvodoch Budapešti. Zastupovali sme záujmy Slovákov žijúcich v hlavnom meste, pomáhali sme chod nových slovenských samospráv. O činnosti SSB sa môžete podrobne dočítať na našej webovej stránke.

Edita Hortiová
predsedníčka SSB

Krst nás priamo spája s Bohom

Druhá adventná nedeľa bola pre slovenských veriacich z Budapešti a okolia mimoriadne slávnostná. Na pozvanie *Slovenskej samosprávy VIII. obvodu* a *Slovenského spolku Identita* celebroid slovenskú svätú omšu v *Kostole svätého Jozefa* na Námestí Michálya Horvátha v mestskej časti Jozefov pomocný biskup *Bratislavskej diecézy Mons. Prof. Jozef Haľko*, predseda *Rady Konferencie biskupov Slovenska* pre pastoračiu Slovákov v zahraničí. Zvlášť potešiteľné bolo, že popri stálych účastníkoch slovenských bohoslužieb z mnohých obvodov hlavného mesta, Dunakeszi a Dunaharaszti na omšu prišli aj žiaci *Katolíckej základnej školy sv. Jána z Dabašu-Šáre*, ktorí počas obradu ministrovali a spievali. Zo Svätého písma čítali **Mária Lantosová Libayová** a **Katarína Džunková**, na organe hral kantor **Štefan Nagy** z Kolárova. Omša bola venovaná nebohej pravidelnej účastníčke slovenských bohoslužieb v Budapešti **Márii Almásiovej**. Hudbou a spevom poslužil *Budapeštiansky slovenský spevácky zbor Ozvena* so sólistami **Orsolyou Ambrusovou** a **Jánosom Nádasdim**, na flaute hrala **Beáta Sutyinszká**.

Otec biskup sa prítomným prihovorel slovami: „*Milí priatelia, bratia a sestry, miništranti, milí predstavitelia slovenských samospráv! Prežívame adventné obdobie, sme na ceste k Vianociam. Sme na ceste do Betlehema, kde chceme objaviť Ježiša ako dar, osobný dar Boha pre každého jedného z nás.*“

Mons. Haľko vo svojej kázni vychádzal z *Evanjelia podľa Matúša*, v ktorom Ján Krstiteľ oznamuje farizejom a saducejom, ktorí prišli za ním, aby ich pokrstil: „*Ja vás krstím vodou na pokánie, ale ten, čo príde po mne, je mocnejší ako som ja. Ja nie som hoden nosiť mu obuv. On vás bude krstiť Duchom Svätým a ohňom.*“ Otec biskup poukázal na rozdiel medzi krstom vodou a ohňom. Voda obmýva zvonka, oheň preniká do vnútra. Každý, koho kňaz pokrstil v mene Otca, Syna i Ducha svätého, je pokrstený Kristovým ohňom, Kristovým duchom. Má v srdci Božiu pečať, ktorá je nezmazateľná.

– *Z toho vyplýva, že srdce každého z nás je v priamom živom spojení so srdcom Boha, so srdcom Ježiša Krista,* – povedal. Vianoce sú oživením viery, že Ježiš je živý, je prítomný a kedykoľ-

vek môžem povedať: Bože, ďakujem Ti, Bože, prosím Ťa, Bože, odpusť mi, Bože, posilni ma. Ježiš nás zachránil, dáva zmysel nášmu životu, dáva mu východisko, cieľ, – odznelo v kázni *Mons. Haľka*.

Na záver omše sa Otec biskup rozlúčil s našimi veriacimi, lebo agendu pastoraácie Slovákov v zahraničí prevezme **Pavol Šajgalík**, biskup *Ordinariátu Ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky*.

Po slávnostnej sv. omši predsedníčka *Slovenskej samosprávy VIII. obvodu Budapešti Monika Szelényiová* poďakovala Otcovi biskupovi za službu, farárovi *Kostola sv. Jozefa Antalovi Michelsovi* za možnosť usporadúvať v chráme každú prvú nedeľu v mesiaci slovenské sv. omše, ako aj *Štefanovi Nagyovi*, *Margite Tóthovej Urbaničovej* a *Beáte Erdeiovej* za ich celoročnú službu. Potom už nasledoval tradičný, aj tentoraz veľkolepý koncert speváckeho zboru *Ozvena* pod taktovkou **Ádáma Balázsa Galambosa** za hudobného sprievodu **Jánosa Bacsího**. Na záver sa veriaci zišli na agapé v neďalekej fare kostola.

vzs

Foto: Tibor Lantos

Pamätná tabuľa Evy Szilágyiovej Šubovej

Foto: ik (LN)

Dňa 23. októbra, v deň nedožitých 67. narodenín choreografky a učiteľky tanca **Evy Szilágyiovej Šubovej**, odhalila Slovenská samospráva XXI. obvodu Budapešti, mestskej časti Čepel, pamätnú tabuľu na dome, kde dlhé roky žila. Na slávnosti sa zišli priatelia, kolegovia, študenti i obdivovatelia známej folkloristky.

Predsedačka čepelskej slovenskej samosprávy **Zita Farkasová** poďakovala všetkým, ktorí prispeli k vzniku pamätnej tabule a vyzdvihla význam umeleckej a ľudskej tvorby **Evy Šubovej** pre slovenskú komunitu v Maďarsku. Slávnosť sa začala hymnou Slovákov v Maďarsku a kyticou piesní v podaní *Budapeštianskeho slovenského speváckeho zboru Ozvena*, ktorého dlhoročnou členkou bola **Eva Šubová**, *Kultúrneho spolku za Mlynky* a *Speváckeho zboru budapeštianskej slovenskej školy* za hudobného sprievodu **Klára Erdélyiovej-Molnárovej**.

Monika Szelényiová, Evina dlhoročná kolegyňa a priateľka, spomínala, ako sa spoznali na kurze slovenského ľudového tanca, kde jej **Eva** – už vtedy skúsená tanečníčka – trpezlivo pomáhala. Neskôr spolu so **Zuzanou Holló-**

syovou založili a viedli súbor *Prameň*, predchodcu *Lipy*. **Eva** v ňom pôsobila ako choreografka. Vďaka tancu sa zoznámila s manželom **Jánom**, „*Sziszim*“, a lásku k folklóru odovzdali aj dcére a synovi.

Eva Szilágyiová Šubová takmer štyri desaťročia viedla *Folklorný súbor Dúha* v *Malom Kereši* a jej choreografie si osvojili desiatky tanečných skupín v okolí Budapešti. Aj počas choroby myslela na tvorbu. Bola známa svojou energiou, priamym vystupovaním a ochotou pomôcť. „*Prajem ti krásne narodeniny medzi anjelmi*,“ uzavrela **Monika Szelényiová**.

Po odhalení tabule nasledovalo kladenie vencov a program v *Galérii Čepel*. Študentky slovenského gymnázia po slovensky aj po maďarsky predniesli báseň **Leventeho Galdu** a zbor *Ozvena* zaspieval niekoľko piesní. Medzi kultúrnymi blokmi mali prítomní možnosť podeliť sa s publikom o osobné spomienky. **Zuzana Hollósyová** priblížila *Evine* začiatky: jej mimoriadne nadanie sa prejavilo, keď sa ako päťročná zúčastnila na kurze slovenského tanca. „*Bola živou encyklopédiou piesní a tancov*,“ povedala.

Riaditeľ Ústavu kultúry Slovákov v Maďarsku **Ondrej Csaba Aszódi** pripomenul, že **Eva** vytvorila choreografie pre skupiny v *Ečeri*, *Malej* a *Veľkej Tarči*, *Kerestúre* či *Dabaši-Šáre*. Boli prípady, keď na jednom javisku tancovalo jej choreografie vyše sto tanečníkov.

Marta Marková z *Malého Kereša* spomínala na štyri desaťročia spolupráce, *Levente Galda* na schopnosť plne a oddane sa venovať každému, s kým práve pracovala.

Alžbeta Szabová z Čemeru zdôraznila, že *Evina* tvorba žije ďalej v ich súbore – nedávny galaprogram *Malej Furmičky* bol popretkávaný jej choreografiami. **Anna Komjáthiová** pripomenula, že **Eva** ich nielen učila ľudové tance, ale pomohla im vybudovať slovenskú komunitu. Vďaka jej motivácii sa viacerí mladí Veňarčania pridali k súboru *Lipa*.

Podujatie symbolicky uzavrel *Zemplínsky tanec* súboru *Lipa*. Deň síce nebol slnečný, no niesol v sebe množstvo teplých spomienok – presne takých, aké po sebe zanechala **Eva Szilágyiová Šubová**.

Sprac. podľa LN (ik)

Časopis *Budapeštiansky Slovák* je fórom Slovákov žijúcich v hlavnom meste. Uverejnené materiály vyjadrujú preto v prvom rade mienku autorov. Naším zámerom je rešpektovať právo iných na vyjadrenie vlastného názoru, pričom v žiadnom prípade neposkytujeme priestor materiálom porušujúcim ľudskú dôstojnosť a práva iných.

Redakcia BS

Valné zhromaždenie Kruhu priateľov Slovenského Komlóša

V Dome národnosti v mestskej časti Zugló sa 26. novembra konalo Valné zhromaždenie *Kruhu priateľov Slovenského Komlóša*. Prítomní členovia si vypočuli referát o činnosti spolku v roku 2025 v podaní predsedníčky organizácie **Alžbety Hollerovej Račkovej** a dohodli sa na budúcoročnom programe. V roku 2025 Kruh zasadal trikrát, pričom na januárovom a májovom zasadnutí sa členstvo venovalo voľbám nového vedenia a novele stanov. V apríli sa niektorí členovia zúčastnili prezentácie jubilejného albumu drevorezárskeho majstra **Michala Zsolnaiho** v Segedíne, ktorá sa konala na podujatí *Spolku segedínskych Slovákov*. Už tradične sa Komlóšania zúčastňujú aj na aktivitách *Únie slovenských organizácií v Maďarsku*. Okrem účasti na valnom zhromaždení a oslavách jubilea Únie v Slovenskom Komlóši sa zapojili aj do slovensko-maďarského cezhraničného projektu *Dni mikroregiónu Červený Kameň*, ktorý sa konal v júni na hrade Červený Kameň a v priľahlých malokarpatských obciach. Na prezentácii slovenských organizácií z Maďarska zastupoval Kruh **Michal Zsolnai**, ktorý predviedol záujemcom svoju prácu. Ďalším významným podujatím bol koncert komlóšskej rodáčky, opernej speváčky žijúcej vo Švajčiarsku **Edity Šutovej Francesconovej**, ktorý sa konal v Koncertnej sieni Hudobnej školy v Slovenskom Komlóši. Tento

program podporili *Verejnoprospešná nadácia Zväzu Slovákov v Maďarsku*, *Samospráva mesta Slovenský Komlós*, *miestna slovenská samospráva* a *Slovenská samospráva II. obvodu Budapešti*. Z podujatí, plánovaných na rok 2025, sa na budúci rok presunie literárne stretnutie so spisovateľom **Pálom Závadom** a prezentácia albumu **Michala Zsolnaiho** v Slovenskom Komlóši. Na budúci rok si členovia spolku pripomenú 40. výročie založenia Kruhu priateľov Slovenského Komlóša. Medzi budúcoročné plány zaradili účasť na rôznych podujatiach v ich rodisku, predovšetkým na oslavách Dňa mesta koncom apríla, alebo na Dni kultúrneho dedičstva Slovákov v Maďarsku, ktorý sa bude konať začiatkom júla v Slovenskom Komlóši, na počesť 280. výročia založenia mesta.

Druhá časť popoludnia sa konala v réžii Slovenskej samosprávy XIV. obvodu – Zugló. Predsedníčka zboru **Anna Istvánová** formou rozhovoru

predstavila mladú Komlóšanku **Alfiju Szinovú-Zelmanovú**. V družnom rozhovore si spoločne zaspomínali na mladé roky strávené v rodnom Slovenskom Komlóši. Hovorili o tom, ako sa zapojili do rôznych mimoškolských slovenských aktivít, ako aj o ďalších významných udalostiach ich doterajšej životnej dráhy

Po tomto rozhovore nasledovala prezentácia rodin-

ného vinohradníctva Szin. Dozvedeli sme sa, že manželia **Ervin** a **Alfija Szinovci** si pred pár rokmi kúpili zanedbaný vinohrad v obci Lesencefalú, nachádzajúcej sa v severozápadnej oblasti Balatonskej vysočiny, neďaleko mesta Tapolca. Na parcele o rozlohe približne pol hektára vysadili dve odrody viniča: Irsai Olivér a Müller Thurgau (rizling silván). **Ervin Szin** vysvetlil šľachtiteľský pôvod a charakteristiku týchto odrôd viničov. Vinohrad zatiaľ obrábajú ako koníček spojenými silami rodiny. Úrodu spracovávajú reduktívnou technológiou, čo zaručuje vínu sviežu ovocnú chuť. Vyrábajú síce len malé množstvo pre vlastnú spotrebu a pre potešenie známych, ale dali si vína certifikovať a tešia sa z povolenia na používanie označenia, že víno pochádza z regiónu Balatonskej vysočiny. Po prednáške o víne nasledovala ochutnávka a priateľská diskusia pri prestretom stole.

Pavol Beňo

Foto: LF

Členovia Klubu slovenských dôchodcov v Budapešti mali začiatkom októbra možnosť navštíviť Parlament. Vďaka parlamentnému hovorcovi Slovákov v Maďarsku **Antonovi Paulikovi** a jeho asistentovi **Bencemu Szeljakovi** sme vstúpili do tejto historickej budovy s VIP vstupenkami.

Musím priznať, že pri pohľade na budovu Parlamentu, nehovoriac o prehliadke jej interiéru, cítim dojatie z jej veľkoleposti.

Druhú najväčšiu parlamentnú budovu v Európe postavili podľa projektu architekta **Imreho Steindla**, s ktorým vyhral konkurz vyhlásený roku 1882. Stavba trvala od roku 1885 do roku 1902. Bolo jasným zámerom, aby budovu postavili z materiálov z územia Uhorska, za účasti domácich majstrov a aby jej výzdoba obsahovala motívy flóry Karpatskej kotliny. Budova Parlamentu kombinuje rôzne architektonické štýly a motívy, vrátane neogotiky, eklektizmu a renesancie, zatiaľ čo pôdorys je barokový.

Realizácia stavby stála 38 miliónov zlatých korún. Na stavbu použili okolo 40 miliónov tehál, pol milióna ozdobných kameňov a 40 kg 22 – 23 karátového zlata. Budova je 268 m dlhá, 123 m široká a 96 m vysoká so zastavanou plochou 18 000 m². Má 27 brán, 242 sôch, 29 vnútorných schodísk a vyše 200 miestností. V rokoch 1895 – 1902 vykonával funkciu hlavného inšpektora na stavbe **Ján Nepomuk Bobula**.

Dispozícia budovy je symetrická, pretože bola postavená pre dvojkomorový parlament, s kupolou ako centrálnym prvkom. Horná komora sídlila v severnom krídle a dolná v južnom. Komory sú zrkadlovým obrazom. Dnes sa zasadnutia parlamentu konajú v krídle dolnej komory. Priečelie budovy je situované k Dunaju, zatiaľ čo hlavný vchod zdobený levmi je zo strany Kossuthovho námestia.

Sídlo zákonodarného zboru bolo vybavené najnovšími technickými inováciami, vrátane jedného z najmodernejších systémov vykurovania a chladenia v Európe, paralelného plynového a elektrického osvetlenia, moder-

ného protipožiarneho systému a telefónnej siete.

Prehliadku budovy sme začali v návštevníckom centre. Po bezpečnostnej kontrole nám rozdali slúchadlá a podľa pokynov nášho sprievodcu niektorí z nás vyšli po „zlatom schodisku“, zatiaľ čo ostatní sa vyviezli výtahom do návštevníckej zóny na 4. poschodí. Zo schodiska sme sa dostali do mestského koridoru zdobeného farebnými vitrážovými oknami a dekoratívnymi maľbami z dielne **Miksu Rótha**, odkiaľ je výhľad na Kossuthovo námestie. Odtiaľ sme prišli k elegantnému schodisku, ktoré vedie od hlavného vchodu otvorenému len pre oficiálne návštevy. Krásne zdobené schodisko vedúce do kupolovej sály je pokryté červeným kobercom a lemuje ho osem žulových stĺpov, každý s hmotnosťou štyri tony. Strop dekorujú maľby **Károlya Lotza**.

V kupolovej sále sme si pozreli sochy zobrazujúce najslávnejšie osobnosti našej tisícročnej histórie a v strede sály vystavené korunovačné klenoty a insígnie. Najdôležitejším symbolom maďarskej štátnosti je Svätá koruna, ktorá bola hlavným symbolom moci stredovekých panovníkov. Skladá sa z dvoch častí, spodnej gréckej koruny a hornej latinskej koruny. Pravdepodobne boli spojené v 12. storočí za vlády **Bela III**. Žezlo je symbolom najvyššej štátnej moci a dôstojnosti, starovekým znakom moci východného pôvodu, ktorá je emblémom súdu, spravodlivosti a výkonu spravodlivosti. Žezlo je zdobené lešteným madagaskarským horským kryštálom zasade-

Závan histórie pri návšteve

ným do zlatého rámu, z ktorého visia zlaté guľôčky na zlatom reťazci. Verilo sa, že cinkavý zvuk guľôčok, ktoré sa zrážajú pri každom pohybe žezla, odplaší zlých duchov. Rúčka žezla je vyrezaná z lieskového dreva a zdobená vzormi z pozlátených strieborných vlákien. Jeho jedinečnou vlastnosťou je tvar, ktorý formuje palcát. Žezlo nahradilo vlajkovú kopiju **svätého Štefana**. Kráľovské jablko je symbolom zvrchovanosti, predstavuje plnosť moci panovníka a symbolizuje krajinu, zem a svet. K insígniám bolo pridané pomerne neskoro, na začiatku 14. storočia, a je to pozlátená strieborná guľa s dvojitém apoštolským strieborným krížom na vrchole. Korunovačný meč bol pravdepodobne vyrobený v Benátkach a do korunovačných insígnií bol pridaný v 16. storočí. Pri korunovácii novozvolený kráľ vystúpil na koni na korunovačný kopec, postavený z pôdy nazbieranej z celej krajiny, a zamával mečom do štyroch smerov, čím vyjadril svoju povinnosť brániť krajinu.

Treba spomenúť, že korunovačný plášť, ktorý bol pôvodne ozdobným ornátom, patrí tiež medzi korunovačné insígnie, ale je uložený v Maďarskom národnom múzeu, nie v budove Parlamentu. V tejto miestnosti nie je dovolené fotografovať a pozorné oči špeciálnej stráže sledovali každý pohyb návštevníkov.

Po opustení kupolovej sály sme vošli do salónika Hornej snemovne, kde na stĺpoch lemujuúcich miestnosť sochy z pyrogranitu z chýrnej Zsolnayho dielne znázorňujú rôzne poľnohospodárske odvetvia. Napríklad chov zvierat, lov, orbu a sejbu, vinohradníctvo. Sprievodca upriamil našu pozornosť na najväčší ručne viazaný koberec v Európe, vyrobený v Békésszentandrás, v ktorom dominuje modrá farba, symbolický odkaz na „modrokrvnú“ šľachtu.

Ďalšou zastávkou na našej prehliadke bola zasadacia sála Hornej snemovne. Dnes sa táto miestnosť používa na konferencie a slávnostné zasadania. Jedinečnú atmosféru dotvárajú lavice situované v tvare podkovy, bohaté zlá-

Parlamentu

tenie, dubové obloženie, kazetový strop, zdobené dubové prezidentské a rečnícke pódium a maľované erby uhorských vládnucich rodov. Dozvedeli sme sa, že pod prezidentským pódium je miestnosť oddelená zamatovými závesmi, kde počas zasadnutí pracujú stenografi. Práca štyroch zamestnancov je veľmi náročná, pretože musia zaznamenávať každý zvuk, pohyb, prejav a výkrik, preto sa striedajú každých 10 minút.

Na konci prehliadky sme sa vybrali k východu chodbou s výhľadom na Dunaj, kde sa leskli očíslované medené krabice na cigary. Tie ma v duchu preniesli do čias, keď sa tam v obklopení cigarového dymu hlučne zhovárali, bratříčkovali alebo hádali poslanci hornej komory.

Na záver sme si pozreli výstavu o histórii Parlamentu. Moju pozornosť upútali červená hviezda, ktorá kedysi zdobila kupolu, a medený hromozvod.

Sme vďační nášmu parlamentnému hovorcovi za to, že nám umožnil návštevu Parlamentu.

Beáta Tamásová (ef)
členka klubu

Slovenské súvislosti

Pýchou liptovských murárov, lešenárov a hlavne fasádnikov bola ich účasť na výstavbe skvostu uhorskej architektúry, budovy Parlamentu. Pracovalo na nej zo 4 000 fasádnikov, 1 200 z Liptova, osobne ich vyberal liptovský rodák **Ján Nepomuk Bobula**, ktorý vtedy zabezpečoval stavebný dozor. Bobula sa v tom čase stal najvýznamnejším slovenským stavebným podnikateľom v Budapešti, majiteľom stavebnej a projekčnej kancelárie, zamestnávateľom a najmä sprostredkovateľom práce pre mnohých hornoliptovských murárov. Na výstavbu použili okrem iného aj vápenec vydolovaný v *Šóškúte*. Chodby Parlamentu zdobia sochy **Jozefa Damka**, symbolizujúce rôzne remeslá, a busta **Imricha Steindla**, dielo slovenského sochára **Alojza Štróbla**.

Deň úcty k starším v klube dôchodcov

Foto: autorka

Klub slovenských dôchodcov usporiadal 17. októbra 2025 v kultúrnej sále Reformovaného kostola návratu domov v centre Budapešti posedenie pri príležitosti *Mesiaca úcty k starším*.

Prítomných privítal podpredseda klubu **Pavol Bensó**. Následne **Mária Benczeová** prečítala poviedku **Zoltána Bárkányiho Valkána Lásk**a nestarne v slovenskom jazyku a vo vlastnom preklade do maďarského jazyka.

V druhom kultúrnom bloku vystúpili dvaja členovia *Folklórneho súboru Panónia* z Malej Tarče **András Pintér** a **Anett Pintérová Hutterová**, ktorí predviedli šomodské a pôvodné malotaránske tance. Folklórny súbor prezentuje hodnoty slovenskej a maďarskej ľudovej kultúry, zachováva ich pre budúce generácie a oživuje tradície. Počas tanečného vystúpenia predsedníčka *Slovenskej samosprávy v Malej Tarči* **Katarína Szabová** predstavila miestny každodenný ženský a mužský kroj, pričom upriamila pozornosť na výšivku na zástere v ženskom kroji, ako aj na mužské nohavice, tzv. rajtky, ktoré boli v móde po prvej svetovej vojne.

S veľkou radosťou sme medzi účinkujúcimi privítali mládež: **Boldizsár Samu** spolu so svojou mamou **Veronikou Samuovou Liskovou** zapojili do spevu slovenských ľudových piesní aj prítomných členov klubu.

Na záver programu si účinkujúci a publikum v rámci neformálnych rozhovorov zaspomínali na dávne tradície a spoločných známych.

Beáta Tamásová

Slovenská samospráva

Budapešti

Edita Hortiová

predsedníčka

Levente Galda

zástupca predsedníčky

Pavol Beňo

Monika Szabová

Zuzana Szabová

Monika Szelényiová

Pavol Zelman

Sekretárka:

Eubomíra Fallerová

Adresa SSB:

Akadémia ul. 1, Budapešť 1054

Telefón: 374-0635

E-mailová adresa:

ssambp@gmail.com

Redakcia

Eubomíra Fallerová

šéfredaktorka

Vlasta Zsákaiová

jazyková redaktorka

Edita Hortiová

Pavol Beňo

S mládežou

Žeby už prešlo vyše tridsaťpäť rokov odvtedy, ako sme sa s nadšením pustili do založenia *Organizácie slovenskej mládeže v Maďarsku* (OSMM)? Veď mne sa zdá, ako keby to bolo iba prednedávnom, keď sme chceli „vzkriesiť“ našu slovenskú národnosť, priniesť niečo nové do jej verejného života a pritom sa ešte aj dobre zabaviť s našimi slovenskými rovesníkmi z rôznych kútov Maďarska, resp. aj spoza jeho hraníc.

Mám pred sebou jasné momenty z táborov v Békešskej Čabe, alebo v Szödligete, ako pri táboráku plánujeme rôzne projekty, z ktorých sa nakoniec niektoré nerealizovali, ale väčšina z nich sa osvedčila a tešila sa v našich kruhoch veľkej obľube. Akoby sme len predvčerom fandili mužstvám na našom prvom futbalovom turnaji v telocvični *Základnej školy na Irányiho ulici v Békešskej Čabe* (ako Santovčanovi bolo mojím, pochopiteľne, družstvo Domino Piliš). Nehovoriac o malej, ale oduševnenej skupine fanúšikov rockovej kapely AGR±, resp. vokálno-inštrumentálnej formácie Negatív, ktorá pravidelne spievala na plné pecky spolu so speváčkami *Jucou, Marčikou a Žofou* „*Letí, len letí vymyslená skutočnosť...*“. No a (sľubujem, že toto bude moja posledná nostalgická spomienka) neuveriteľne nechutné pivo počas našej prvej návštevy Nadlaku (ktoré si dali len plnoletí členovia kolektívu...!)

Tieto myšlienky mi vírili hlavou, keď som sa vybral na tradičnú vedomostnú súťaž *Slovenskej samosprávy*

II. obvodu Budapešti, pretože témou tohtoročného kvízu bola práve *Organizácia slovenskej mládeže v Maďarsku*. Ako obvykle, podujatie sa začiatkom novembra aj tentokrát konalo v reštaurácii Ferdinand, kde dvadsať študentov budapeštianskeho slovenského gymnázia a hostí privítala predsedníčka slovenského voleného zboru II. obvodu **Lubomíra Fallerová**. Po uvedení základných informácií o forme a scenári „zápolenia“ slovo prevzali pozvaní prednášatelia. Parlamentný hovorca Slovákov v Maďarsku **Anton Paulík** ako prvý predseda OSMM zdôraznil, že založenie organizácie umožnili legislatívne zmeny spojené s transformáciou spoločnosti v rokoch 1989/1990. Na ustanovujúcom zasadnutí sa zišlo devätnásť oduševnených mladých ľudí a OSMM sa už v prvých rokoch svojho pôsobenia stala dôležitým činiteľom nášho verejného, resp. politického diania. Do vytvorenia národnostného samosprávneho systému sa spolu so *Zväzom Slovákov v Maďarsku* a tzv. alternatívnymi slovenskými organizáciami snažila vytvoriť strešnú organizáciu Slovákov v Maďarsku, ktorá by koordinovane zastupovala naše záujmy. „*Organizovali sme aj také podujatia, ktoré vtedy ešte chýbali na palete ostatných organizácií, ako letné tábory, športové aktivity, ako napr. futbalový turnaj Dolnozemský pohár v Békešskej Čabe. Jednou z najväčšokolepejších populárnych akcií bola cyklistická túra Po stopách našich predkov, ktorú sme zorganizovali pri príležitosti 275. výročia príchodu Slovákov na Čabu. Prešli*

sme z obce Hradište približne po tej trase, po ktorej sa naši predkovia dostali na Dolnú zem...“ Vďaka úspešnému náboru v „zlatom veku“ mala OSMM okolo päťsto členov zoskupených v 8 pobočkách. Dve pôsobili v našich gymnáziách, po jednej v Piliši, Novohrade/Šámšonháze, Sarvaši, Slovenskom Komlóši, osobitné pobočky tvorili békeščabianska mládež s ukončeným stredoškolským vzdelaním a naši štipendisti v Bratislave. „*Je potešiteľné, že mnohí z bývalých členov OSMM sú dodnes aktívni slovenskí pedagógovia, alebo poslanci slovenských samospráv, resp. aktivisti slovenských spoločenských organizácií...*“ dodal A. Paulík.

Konateľ *Spoločnosti SlovakUm Imrich Fuhl*, dlhoročný „ideo-logický“ tajomník organizácie vyzdvihol, že pomerne rýchlo brali organizáciu vážne aj na najvyšších fórach, v tých časoch si politika dala záležať na mienke občianskej sféry. „*Nestihali sme chodiť do parlamentu na rôzne rokovania a jednania,*“ povedal so známym svojším humorom. Poukázal aj na to, že kým za jeho detstva im hovorievali, že patria do šťastnej generácie, ktorá nezažila vojnu, ani revolúciu, búrlivé časy ani ich celkom neobišli. Práve počas organizovaného zájazdu OSMM na bratislavské Jazzové dni za jeden deň zažili v Budapešti štrajk a blokádu taxikárov a v Bratislave hladovku za slovenčinu ako štátny jazyk na celom Slovensku. Ako uviedol, za veľký prínos organizácie pokladá aj to, že kým žiaci našich dvoch gymnázií, resp. na-

o „staršej“ mládeži

ších škôl sa dovtedy stretávali sporadicky, spravidla na nejakej súťaži, v rámci OSMM sa vytvorili živé kontakty a priateľstvá medzi študentmi rôznych škôl. I. Fuhl spolu s A. Paulikom vyzdvihli význam publikácie, ktorá spracúva prvé desaťročie existencie organizácie a ktorá je už skutočným pokladom, málokto z nás ju má v pôvodnej tlačenej podobe.

K úplnosti prehľadu histórie organizácie patrí, že po A. Paulikovi dlhé roky stála na jej čele vtedajšia učiteľka čabianskeho slovenského gymnázia, v súčasnosti školská referentka CSMM **Mária Matejdeszová**, ktorá pokračovala v organizovaní osvedčených aktivít. V polovici prvého desaťročia milénia nastala určitá stagnácia, až v rokoch 2009 – 2010 predovšetkým z iniciatívy vtedajších poslucháčov slovenčiny na segedínskej univerzite mladí nabrali novú silu. Za predsedu zvolili Čabana **Ondreja Kiszelya**, ktorý so svojím tímom rozbehol o. i. také projekty, ako filmová nahrávka Ečerskej svadby, flashmob Maršuj, Komlóš!, pravidelné organizovanie letných mládežníckych akadémií a vytvorenie nového imidžu organizácie. V súčasnosti viacerí členovia tejto generácie sú poprednými činiteľmi v oblasti nášho školstva, resp. kultúrneho a verejného života.

Tretím rečníkom bol súčasný predseda OSMM **Bence Szeljak**, ktorý je predsedom organizácie od roku 2019. Vyzdvihol, že ich prácu v ohromnej miere sťažovala pandémia, keď sa nemohla konať letná mládežnícka akadé-

mia. Ako uviedol, úzko spolupracujú s *Mládežníckym výborom CSSM*, ich spoločným projektom je stretnutie terajších a bývalých študentov *Pred diplomom, za diplomom*, v rámci ktorého predstavia stredoškólakom takých mladých Slovákov v Maďarsku, ktorí sa po absolvovaní vysokoškolských štúdií úspešne uplatnili na národnostnom poli. Členovia OSMM sú pravidelnými účastníkmi, resp. spoluorganizátormi *Stretnutí národnostnej mládeže pri jazere Velence*. „*Prevzali sme štýl Imricha Fuhla a náš cyklistický zájazd z Čaby do Veľkého Bánhedeša sme nazvali Veľký Bikehedeš. Od tohto roku organizujeme podujatie aj pri príležitosti Medzinárodného dňa mládeže a už pracujeme na tom, aby sme obnovili futbalový turnaj Dolnozemskej pohár. Naďalej je cieľom organizácie spájať mladých Slovákov z rôznych kútov Maďarska. Sledujte nás na sociálnych platformách a spoločne tvorme našu budúcnosť!*“ vyzval študentov B. Szeljak.

Na základe odznených informácií mali súťažiaci vyplniť test, ktorý obsahoval štrnásť otázok, ako napríklad kedy a kde vznikla OSMM, alebo kde je jej sídlo v súčasnosti. Výkon gymnazistov, ktorých odprevadili aj riaditeľka **Monika Szabová** a profesorka **Anita Holá**, vyhodnotila porota v zložení **Júlia** a **Zoltán Horváthovci**, **Mária Sutyinszká**, **Erika Trenková** a **Vlasta Zsákaiová**. Maximálnych štrnásť bodov dosiahla študentka 11. ročníka **Zelma Júlia Borostyánkőiová-Baldaufová**, ktorá si prvá mohla vy-

brať z bohatej ponuky slovenských kníh. Nikto sa však nevrátil domov s prázdnyimi rukami, okrem kníh všetci účastníci dostali sladkú odmenu v podobe Študentskej pečate. Presvedčiť sa o šikovnosti účastníkov prišli o. i. aj predsedníčka CSSM **Alžbeta Hollerová Račková**, predsedníčka Slovenskej samosprávy Budapešti **Edita Hortiová** a národnostný referent ministerstva vnútra **Štefan Kraszlán**, ktorý tiež patril k najaktívnejším zakladajúcim členom OSMM. Mimochodom, jeho spolu s A. Paulikom a I. Fuhlom sme onoho času my, ktorí sme boli o niekoľko rokov mladší, nazývali Veľkou trojicou, vyjadrujúc tak rešpekt voči ich znalostiam a skúsenostiam. Záver vydarenej akcie patril neviazanej besede pri prestretom stole.

Vieme, že žijeme v úplne inej dobe, než pred tridsiatimi piatimi rokmi, dokonca sa svet už natoľko zmenil, že pomaly aj novšia etapa mládežníckej organizácie v druhom desaťročí milénia bude históriou. Chcem veriť, že aj vďaka iniciatíve slovenského voleného zboru II. obvodu Budapešti gymnazisti dostanú chuť zapojiť sa do práce súčasnej OSMM. Možno práve prostredníctvom jej programov sa vytvorí, resp. posilní v nich slovenská identita a pocit, že byť príslušníkom národnostnej menšiny v Maďarsku má bezpochyby svoje výhody, ale zároveň znamená aj istú zodpovednosť a povinnosť, ktorú by som zhrnul veľmi jednoducho: Čo som dostal od starších, musím odovzdať mladším...

Cs. Lampert (EN)

Adventná slávnosť v internáte slovenskej školy

Pomaly prichádza koniec roka, čas akejsi rekapitulácie celého predchádzajúceho obdobia, ale tiež vnútornej kontemplácie nad vlastnými životmi, skutkami a túžbami. Tento čas je zároveň obdobím príprav na Vianoce, ktorým predchádza advent so svojimi štyrmi nedeľami. V našom internáte je to príležitosť na akési vnútorné zastavenie sa, uvoľnenie a vnútorný pokoj, keď pod vedením **Marty Tulážiovej Ondrejovej** pripravujeme slávnostné zapálenie prvej sviečky na adventnom venci. Táto slávnosť sa snúbi s programom, ktorý si pripravili naši študenti a študentky. Opäť sme sa stretli s prienikom viacerých národností: nielen slovenskej a maďarskej, ale aj srbskej a nami pozvanej chorvátskej. Slávnosť sa niesla v duchu očakávania vianočných sviatkov. Otvorili ju slávnostný prího-

vor **Jazmíny Budaháziovej** a **Rafaela Lišku** a vianočná pieseň v prednese **Sofie Hanusičovej**. Prijemné rozprúdenie krvi nastalo pri ľudových tancoch, ktoré sa postupne upokojilo pri záverečnej vianočnej piesni v podaní **Miry Laczóovej**, ktorej predchádzalo zapálenie prvej adventnej sviečky. Súčasťou tejto malej slávnosti bola aj ochutnávka vegetariánskych a vegánskych koláčov, ktoré boli zdravé a chutné zároveň, čoho dôkazom bolo aj ich rýchle minutie sa. V každom z nás ostala jemná pečať nadchádzajúceho obdobia spojená s radosťou, vnútorným pokojom a harmóniou. Touto slávnosťou sa život na internáte nezastavil, práve naopak, posunul sa do ďalšej fázy – príchodu Mikuláša, ktorý spolu so svojimi spoločníkmi rozdával salóinky. Ako sme zistili, všetci naši obyvatelia boli celý

Foto: autorka

rok dobrý, pretože nikto nedostal korbáč ani uhlie. Príchod Mikuláša sprevádzali vianočné piesne a radostné očakávanie zo strany našich študentov a študentiek. Toto podujatie organizovala **Študentská samospráva internátu** spolu s patronátnou pedagogičkou **Katarínou Urbančokovou**. V internáte pomaly uzatvárame rok 2025 a pripravujeme sa na samotné Vianoce, ktoré sa nezadržateľne blížia. Snažíme sa v srdciach našich študentov zapáliť hlbšie porozumenie seba samých, národnosti a života ako takého, nielen jeho konzumnej stránky. Podstatou je pre nás človek s jeho radosťami aj starosťami, s jeho začiatkami aj koncami, s neustálou snahou o zlepšovanie sa a vnútorný rast.

Jana Bartalová
pedagogička internátu

Prvá adventná nedeľa v Čepeli

Pod názvom *Naladenie sa na advent, príprava na oslavu Božieho narodenia* usporiadala **Slovenská samospráva XXI. obvodu Budapešti**, mestskej časti Čepel, svoj prvý adventný program, ktorý prebiehal v rodinnej atmosfére. Deti spoločne so skupinou *Bodkovaný nosorožec* oduševnene zhotovovali vianočné náramky a sviatočné

pohľadnice. Súčasťou adventného programu bolo vystúpenie *Folklorneho spolku za Mlynky*, ktorý sa predstavil slovenskými a maďarskými piesňami navodzujúcimi sviatočnú atmosféru. Vedúci spolku **Levente Galda** prečítal básne zo svojej nedávno vydanej debutovej zbierky *Múry a mosty*, tak isto nadväzujúce na blížiaci sa sviatky. Na

Foto: autorka

programme sa zúčastnil aj vicestarošťa obvodu **József Pákozdi**. Predvianočné podujatie podporili **Samospráva XXI. obvodu Budapešti** a **Verejnoprospesná nadácia Zväzu Slovákov v Maďarsku**.

Zita Farkasová
predsedníčka
Slovenskej samosprávy v Čepeli

Oberačková slávnosť v internáte slovenskej školy v Budapešti

Tak ako každý rok, aj v tomto roku sme sa zišli na spoločnej oslave jesene a jesenných zvykov. Jedným z nich je vinobranie, ktoré sa spája nielen so samotnou prácou, ale aj s piesňami a tancom. V našom internáte bývajú mladí ľudia viacerých národností a cieľom tejto akcie je viesť ich k spolupatričnosti, vzájomnej úcte a tolerancii. Snažíme sa poukázať na spoločné korene prameniace z minulosti a zároveň vyzdvihnúť národnostné špecifiká. Celý program sa začína priblížením minulosti a rozprávaním o tom, ako kedysi na jeseň oberali a spracovávali hrozno. Po teoretickom začiatku nasleduje kultúrny program. Tohto roku sa snúbili slovenské, maďarské a srbské piesne a tance. Vyjadrujeme nimi kultúrne dedičstvo jednotlivých národností, ale aj spoločné znaky oslavy jesene, odchodu leta a príchodu zberu úrody. Po krátkom programe nasleduje

Foto: autorka

samotné mletie a lisovanie hrozna, čím získame zdraviu prospešný mušt, ktorý deti s nadšením ochutnali. Celá táto udalosť prebiehala pod taktovkou *Marty Tuléziovej Ondrejovej*, ktorá na našu slávnosť pozvala aj učiteľov a žiakov chorvátskeho internátu. Títo naše pozvanie prijali a cítili sa v našej kul-

túrne zmiešanej spoločnosti veľmi príjemne, čo potvrdzovali ich úprimné úsmevy na perách. Veríme, že na budúci rok sa k nám pridajú aj s krátkym kultúrnym programom. Bolo veľmi obohacujúce sledovať mladých ľudí spievajúcich národné piesne, tancujúcich ľudové tance s temperamentom príznačným pre tú-ktorú národnosť. Cieľom našich podujatí je podporovať interkultúrne prepájanie tradícií, poznanie odlišnosti, ale aj podpora hrdosti na vlastnú národnosť, na jej zvyky a tradície. Žiakov vychovávame v duchu priateľského spolunažívania, tolerance a vzájomného rešpektovania. Práve kultúrne podujatia sú skvelou možnosťou na to, aby sme pomohli mladým ľuďom pochopiť vlastnú podstatu a národnostnú identitu, jej výnimočnosť a neopakovateľnosť.

Jana Bartalová
vychovávateľka

Škola v prírode v Mojmirovciach

Školy v prírode sú obľúbené u žiakov každej vekovej skupiny.

Zážitky z nich bývajú nezabudnuteľné, preto je ich význam aj v dnešnej dobe dôležitý. V dňoch od 3. do 7. novembra sa 16 žiakov *slovenskej školy v Budapešti* zúčastnilo pobytu v *Škole v prírode v Mojmirovciach*. Hlavným cieľom bolo zdokonalenie sa v slovenskom jazyku.

Deti boli ubytované v kaštieli Mojmirovce, ktorý sa nachádza uprostred krásneho anglického parku. Toto miesto ponúka nezameniteľnú atmosféru pre relaxáciu, oddych pre každého návštevníka. Program v tábore bol na-

ozaj pestrý. Žiaci dopoludnia absolvovali vyučovanie v miestnej základnej škole, poobede sa hrali na obecnom detskom ihrisku, chodili na prechádzky do obce, kreslili, hrali spoločenské hry. Navštívili Regionálne múzeum v Mojmirovciach a spoznali historické pamiatky mesta Nitra.

Pobyt na Slovensku je pre našich žiakov dôležitý, lebo deti v Mojmirovciach vôbec nerozprávajú po maďarsky, takže konverzácia prebiehala celú dobu výlučne po slovensky. Prínosom tohto projektu bol rozvoj ústnej aj písomnej komunikácie našich žiakov v slovenskom jazyku. Vznikli nové pri-

Foto: autorky

ateľstvá a deti si odniesli domov pekné zážitky. Pobyt na Slovensku iste prispel k rozvíjaniu ich kladného vzťahu k Slovensku, spoznaniu jeho histórie a kultúry.

Ďakujeme *Slovenskej samospráve Budapešti* na čele s predsedníčkou *Editou Hortiovou*, že nám zorganizovala a zabezpečila pobyt v Mojmirovciach, kde sa deti cítili naozaj fantasticky, ako aj *Eve Kozárovej Kántorovej*, ktorá sa nám počas celého pobytu venovala.

Dana Lukáčiková a
Mária Gyurgyiková
sprevádzajúce učiteľky

Premiéra a derniéra v jeden večer

Druhá adventná neďeľa sa u budapeštianskych Slovákov niesla v duchu osláv.

Dopoludnia sa stretli v Kostole sv. Jozefa na Horvátovom námestí, kde slávnostnú slovenskú omšu celebraval pomocný biskup, **J. E. Mons. Jozef Haľko**.

Popoludní sa v divadelnej sále na Ulici Akadémie, v ktorej sídli Slovenská samospráva Budapešti, zišli v hojnom počte poslanci slovenských samospráv pôsobiach v jednotlivých mestských častiach hlavného mesta a ich hostia, aby oslávili Deň budapeštianskych Slovákov – Slovenské Vianoce.

No a večer sa Slováci z mnohých kútov Maďarska zišli v Divadle Kataomba, na premiére divadelnej hry **Zuzany Križkovej** *Ako sa nebáť hadov* v

Foto: LF

rézii **Margity Garajszkej** a v podaní našich skvelých hercov, členov amatérskej zložky divadla *Vertigo*. Po divadelnej hre, pre divákov veľmi zábavnej a ľahko stráviteľnej, ale pre hercov veľmi náročnej, sa prítomní rozlúčili s riaditeľkou Slovenského divadla *Vertigo* **Danielou Onodiovou**. V divadelnej sále obsadenej do posledného miesta boli prítomní hádam všetci, s

ktorými **Danka** v priebehu uplynulých niekoľkých desaťročí pracovala, aby sa s ňou symbolicky mohli rozlúčiť. Ako ona sama povedala, naďalej zostáva na „scéne“, len žezlo, post riaditeľky odovzdala **Margite Garajszkej**.

No a na čom sme sa vynikajúco bavili? Na hre napísanej vyslovene pre nám dobre známych ochotníkov Slovenského divadla *Vertigo* **Miroslavu Kováčsovú, Ildiku Zaluszkú, Máriu Tóthovú, Csabu Lamperta a Dóru Sebőkóvú**. Neľahkú úlohu, ktorá vyplývala zo siahodlhých vtipných textov plných radosti i zármutku, ironie i úprimnosti zvládli bravúrne na profesionálnej úrovni. Nenechajte si toto predstavenie ujsť!

LF

Ozvena na oslavách v Dabaši

Dňa 4. októbra sa *Budapeštiansky slovenský spevácky zbor Ozvena* zúčastnil na oslavách trojitého jubilea v Dabaši-Šáre. Štyria členovia Ozveny žijú v tomto meste, preto sme s radosťou prijali pozvanie. Cítili sme sa poctení, že sme mohli vystúpiť na slávnosti na počesť tridsiateho výročia založenia miestnej slovenskej samosprávy, dvadsiateho výročia Sloven-

Foto: autorka

ského dvora v Šáre a desiateho výročia vzniku Pútnického domu a komunitného centra. V Slovenskom dvore sa dnes nachádza národopisný dom, Dom závinov a odnedávna aj Múzeum bábik. V Pútnickom dome sa konajú pravidelné skupiny, tradičné podujatia, divadelné predstavenia, celoštátne kolo Slovenských spievaniak a veršovačiek, nespočetné miestne akcie a dom poskytuje aj ubytovanie pútnikom.

Program otvoril miestny citarový súbor *Bažalička*, po ňom sa prítomným prihovril primátor Dabaša **Zoltán Kőszegi**. Vo svojom prejave zdôraznil význam trojitého výročia a kládol veľký dôraz na skutočnosť, že jednou

z hlavných úloh súčasnosti je posilňovať slovenskú identitu mladých ľudí. Podujatie poctila svojou prítomnosťou aj predsedníčka *Celoštátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku* **Alžbeta Holterová Račková**.

Kultúrny program pokračoval spevom slovenských ľudových piesní v sprievode harmoniky v podaní miestneho speváckeho krúžku *Rozmarín*.

Budapeštiansky slovenský spevácky zbor Ozvena predniesol dolnozemske slovenské piesne a výber zborových diel na motívy zbierky slovenských ľudových piesní *Bélu Bartóka*. Program spestrili tance tradičného folklórneho súboru *Borovienka*, po ktorých nasledovalo vystúpenie detí z miestnej slo-

venskej národnostnej materskej školy. Najmladší zaspievali rytmické detské piesne v maďarčine aj v slovenčine.

Súčasťou programu bola aj ukážka miestnych tradícií. Kto chcel mohol sledovať krájanie a nakladanie kapusty, ochutnať jedlá z kapusty, veľký záujem bol o ľudové hry a tradičné zapletanie vlasov, ale aj o pre-

hliadku vidieckeho domu, výstavu svätých obrazov, zbierku šárskych ľudových krojov a krojovaných bábik, ktoré zhotovila nebohá **Veronka Mrázová**. Ušila a ozdobila viac ako dvesto bábik a vytvorila kompozície, ktoré verne zachytávajú miestne tradície, púte, svadby, žatvu a vinobranie. V Slovenskom dvore je vystavených približne sto bábik.

Byť v Dabaši-Šáre a neochutnať chýrne miestne štrúdle v Dome závinov by bola neodpustiteľná chyba. A to aj vtedy, keď nás na záver osláv troch jubileí čakala obrovská torta. Na tej sme si pochutnali pri speve slovenských ľudových piesní.

Beáta Tamásová

Zoltán Bárkányi Valkán *Láska nestarne*

Je slnečná nedeľa neskorého leta. Dedina očakáva poludňajšie zvonenie, aby si mohla zasadnúť k slávnostnému obedu. Tetka Marka má v kuchyni už všetko porobené. Obed po svätej omši dávno dovarila a odstavila ho na okraj sporáka, aby ostal teplý. Aj stôl už prestrela. V tom okamihu, keď zdvihla zrak na tikajúce hodiny, počula prvý úder veľkého kostolného zvona.

– Jozef, čuješ ma? – zvýšila mierne hlas, predsa vie, že jej muž tiež čaká iba na toto vyzváňanie ako na povel. – Pod obedovať!

Zo zadnej izby sa ozýva potláčaný kašeľ, potom šuchot papúč, čo jej potvrdzuje blíženie sa oslovenej osoby.

– Tak, správne, – otvára Jozef Vitek dvere do kuchyne. – Keď zvon zazvoní, mosá hrkocat tanírky aj lyžičky. Tak je to dobre, veruže tak.

– U nás už vyše šesdesát rokov, každú každulinkú božú nedeľu, – prikyvuje tetka Marka.

Jozef Vitek zasadne za vrch stola. Rozhodným pohybom posunie tanier k polievkovej mise, z ktorej sa len tak parí voňavá polievočka, chutná, mäsová.

Tetka Marka pozná svoju povinnosť, už vyše šesťdesiat rokov ona nakladá jedlo na manželov tanier.

– Dost! – zdvihne pravú ruku Jozef Vitek. – Mne to stačí.

Keď si nabrala polievky aj tetka Marka a vzala lyžičku do pravej ruky, úzkostlivo povie, akoby varovala svojho muža:

– Dávaj pozor, duša moja! Polievka je horúca jak ohen. Né aby si si obaril té pekné červené ústá!

– Čo sa ti porobilo, he? – čuduje sa starec. – Eščeže pekné a červené ústá! Kde sú té už, kam sa té podéli, zlato moje?

– Nono, neni ešče šecko stratené! – usmieva sa veľavravne tetka Marka.

Jozef Vitek vôbec nie je privyknutý

Ilustračné foto: internet

na takéto nemravné reči, hlavne nie za bieleho dňa, preto skrývajú svoje rozpaky prudko zdrapí dvojdecák plný červeného vína.

– Nepi víno pred jedením, duša moja! – varuje svojho muža tetka Marka. – Ešče mi tu onezdravíš!

– Kedy si ma ty videla opitého alebo od vína onezdraveného, he? – ostro sa osopil na svoju ženu Jozef Vitek. – Také si ty nezažila a ani nezažiješ!

– A tedy od čeho máš nos taký červený? – usmieva sa potuteľne tetka.

– Je precca leto, mám ho opálený, – odpovedá starec pyšne.

Tetke Marke sa táto odpoveď celkom pozdáva, uznanlivo hľadá na svojho muža. Vzápätí sa k nemu nakloní a zastokne oči do starcovej tváre:

– Jozef, prosím ta, priznaj sa v túto svatú nedeľu, že ty len víno máš rád a mňa si už prestal lúbiť!

– Neprestal! – vyhrklo zo starca. – Ani vlastné, dobre vychované deti neľúbim lepšie...

– Nemyslím to tak, Jozef, ale ináč... Či ma lúbiš tak jak manžel svoju manželku?

Jozef Vitek stfpol a na chvíľku sa odmlčal.

– Pozri, zlato moje! – hovorí starec v rozpakoch. – Kukni sa na tento kurací paprikáš s nokedlami! – ukazuje starec na svoj tanier. – Takýto paprikáš je zrídkavý jak bíla vrana. Ani moja mama, nech odpočívajú v Bohu, takýto paprikáš ani ony nevedeli navariť...

– Nezhováraj, Jozef! – skočila tetka Marka mužovi do reči. – Ja sa pýtam, či ma lúbiš a ty mi tu trepeš o paprikáši.

– Šak já hovorím o tem, na čo si sa pýtala, – pokračuje starec už pokojnejšie. – Slovom, ide mi o tento, o tvoj paprikáš. Práve pre tento paprikáš ma hlava bolí, a to prevelice. A jak sa mína čas, tým lepší ma bolí...

– Čo ta bolí?

– To, že sa časy minuli a aj my sa mineme, to, že mosíme odísť... Nad osemdesát rokov sa môže už všeličo prihodit, – hovorí starec žalostným tónom v hlase.

– Tvoja mater mali vyše devatdesát rokov. Ty si z velice dobrého korena, – upokojovala tetka svojho manžela.

– Aj to môže byt, že tento paprikáš je posledným paprikášom v mojem pozemskom živote, – pokračuje Jozef Vitek. – Tak ho lúbim, ale tak... lepší jak vlastný život, – povedal s bôľom v rozochvenom hlase. – Tvoj paprikáš ma aj v tem najvačšem žáli rozveselil, bol mój ochranca, moje potešení a moja radost v temto ťažkem a preklátem živote...

– Paprikáš? – pozerá vystrašene tetka Marka.

– No né celkom, – usmieva sa tajuplne Jozef Vitek, – ale osoba, čo tento paprikáš mi tolké roky varila. Ty! Ty si to, zlato moje! Ty, Marka Krížiková, ty peknooká žena moja. Veru ty.

Pekné starecké tváre zväžneli. Iba oči v nich horeli šťastím.

Deň Budapeštianskych Slovákov

Foto: ik (LN)

Foto: LF

Za finančnú podporu poskytnutú na vydanie nášho časopisu srdečne ďakujeme VPN ZSM (zmluva č. 102/S/2025) a slovenským samosprávam VIII., XV. a XVIII. obvodu Budapešti.

Pri zostavovaní čísla sme čiastočne použili články a fotografie z Ľudových novín a webovej stránky www.luno.hu.

**BUDAPEŠTIANSKY
SLOVÁK**

Časopis Slovenskej samosprávy Budapešti. Náklad: 1000 výtlačkov.
Za vydanie zodpovedá predsedníčka Slovenskej samosprávy Budapešti *Edita Hortiová*.
Adresa redakcie: 1054 Budapešť, Akadémia u. 1, tel./fax: (+36 1) 374-0635, email: ssambp@gmail.com
Uzávierka čísla: 10. decembra 2025.
ISSN 1416-6453. Tlač: CZEDE Kft., Budapešť

Beszámoló a Fővárosi Szlovák Önkormányzat 2025. évi tevékenységéről

A Fővárosi Szlovák Önkormányzat egy programokban gazdag és sikeres évet zárt. Elmondhatjuk, hogy teljes mértékben sikerült megvalósítanunk a munkatervünkben leírtakat. Önkormányzatunk az év folyamán hét ülést tartott és 74 határozatot fogadott el.

Idei tevékenységünket a munkatervünk és az éves költségvetés elkészítésével és elfogadásával indítottuk. Költségvetésünkben meghatároztuk a fontosabb programokhoz kapcsolódó kiadásokat, a szerződésekben meghatározott összegeket, a tiszteletdíjakat és kiküldetési díjakat. Időben elszámoltunk az előző évben kapott feladatalapú és működési, valamint a pályázati kiírásokon elnyert támogatások felhasználásával. A Külföldön Élő Szlovákok Hivatalától 3 pályázatunkra kaptunk támogatást (a Budapesti Szlovák újság kiadására 4000 eurót, a szlovák iskola tanulóinak szervezett anyanyelvi, nyelvismereti táborára 1000 eurót, a zalavári zárandokútra 1000 eurót). A BGA Alapkezelő Zrt-hez benyújtott 4 támogatási kérelmünk közül 3 volt sikeres. A zalavári zárandokútra 300 000 Ft, a budapesti szlovák iskola tanulóinak anyanyelv táborára 700 000 Ft, a Fővárosi Szlovákok napja 600 000 Ft és a Budapesti Szlovák újság kiadására 500 000 Ft támogatást nyertünk. A Budapestiansky Slovák / Budapesti Szlovák című negyedévente megjelenő újság kiadása költségeinek a fedezésére a Magyarországi Szlovákok Szövetségének Közhasznú Alapítványától is sikerült 300 000 Ft támogatást szereznünk. Ennek az újságnak a kiadási költségeihez a fővárosi kerületekben működő Szlovák

Önkormányzatok is hozzájárultak. A beszámolási időszakban számos emlékeztető rendezvényt valósítottunk meg. Március 6-án nagyszabású nőnap ünnepséget szerveztünk az Akadémia utcai színház színháztermében, amelyre fiatal művészeket – Murvai Benedek klarinétos, valamint Pál Olivér és Kertész Endre csellistákat – hívtunk meg, akik emlékeztető koncerttel ajándékozták meg a közönséget. A rendezvényen nagy számban vettek részt nyugdíjasaink. A jelenlévő hölgyeknek virággal kedveskedtünk. Ennek rendezvénynek a megvalósításához társszervezőként a II. és VIII. kerületi Szlovák Önkormányzatok is csatlakoztak.

Áprilisban (majd októberben is) a Budapesti Old Timer Show fesztiválon résztvevő szlovák és cseh kiállítóinak a kíséréséhez nyújtottunk segítséget.

Június 19-én szerveztük meg a fővárosi szlovákok hagyományos zárandokútját Zalavárra. A zárandokcsoport autóbusszal, illetve több résztvevő saját gépkocsikkal utazott a fővárosból a helyszínre. Az egész napos program a történelmi emlékparkban a magyar és a szlovák himnusz eléneklésével kezdődött. Ezután hangzottak el az ünnepi beszédek, amit a koszorúk elhelyezése követett Szent Cirill és Metód szobránál. Ezután az emlékpark mögött folyó ásatásokat tekintettük meg, ahol dr. Ritóók Ágnes a Magyar Nemzeti Múzeum főmunkatársa számolt be az régészeti feltárás jelenlegi állapotáról. A résztvevők innen átvonultak a helyi katolikus templomba, ahol Stanislav Brtoš rózsashegyi plébános szlovák nyelvű misét celebrált.

A mise után az Ozvena kórus adott koncertet, majd egy közös ebéddel zárult a program. A zárandokok az esti órákban értek vissza a fővárosba.

Erről az eseményről és az ehhez kapcsolódó történelmi háttérrel Galda Levente elnökhelyettes a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumban az európai zárandokutakról októberben megrendezett nemzetközi konferencián tartott előadást. Ezt az előadását decemberben megismételte a Skanzenben, amelyet 500 középiskolás és egyetemista diák hallgatta meg online módon.

November 4-én koordinációs értekezletre hívtuk meg a fővárosi kerületekben működő szlovák önkormányzatok képviselőit. Ezen a találkozón kölcsönösen bemutatkoztak új képviselőink, ismertettük terveinket és tevékenységeinket, megbeszéltük a közös programokat, megvitattuk a lehetőségeinket és felajánlottuk segítségünket az újonnan létrejött kerületi szlovák önkormányzatoknak.

A Budapesti Szlovák Tanítási Nyelvű Általános Iskola tanulói számára november második hetében anyanyelvi és honismereti tábor szerveztünk Szlovákiában, Mojmirovce községben. Tanulóink a helyi iskolában az ottani diákokkal együtt tanultak és velük együtt nagyon sok oktatáson kívüli programon vettek részt. Felkeresték a helyi múzeumot, megnézték Nyitra város nevezetességeit. Helyi kortársaikkal vetélkedőket, sportversenyeket szerveztek, sok barátság is szövődött, de ami a legfontosabb, gyerekeink egy hétig csak szlovák szót hallottak és csak szlovákul tudtak társalogni.

Élményeikről cikket is írtak, amely a Budapesti Szlovák újságban jelenik meg.

Az év folyamán részt vettünk a kerületi szlovák önkormányzatok programjain, a nemzetiségi napokon, a kerületi önkormányzatok közmeghallgatásain, a különböző megemlékezéseken és koszorúzási ünnepségeken. Képviseltük honfitársaink érdekeit, segítséget nyújtottunk a 2024. évi választások után alakult új kerületi szlovák önkormányzatok működésének beindításához.

Nagyon sok konkrét eseményen is részt vettünk, képviselőink minden hónapban ott voltak a kerületi önkormányzatok rendezvényein. Volt hónap, amikor szinte minden nap ellátogattunk valamelyik kerületbe, vagy jelen voltunk a Szlovák Intézet programjain, szlovák színházi előadáson, filmvetítésen, fesztiválon, farsangi programon, kiállításon, előadáson, koncerten, koszorúzási ünnepségen. Többek között meghallgattuk Herencsár Viktória cimbalomkoncertjét, Pál Olivér csellista vizsgakoncertjét. Megtekintettük a Pilisszántói Pávakör ünnepi fellépését, a budapesti szlovák iskola 70. évfordulójára rendezett gálaműsort. Jelen voltunk Gödöllőn az Antal Napi programon. Képviseltettük magunkat Visegrádon a Viktorin József tiszteletére szervezett emléknapon, Pozsonyban a Külföldön élő szlovákok emlékkövénel rendezett ünnepségen és az Országos Szlovák Napon Bükk-szentkereszten. Az utóbbi napokban több kerületi önkor-

mányzat közmeghallgatásán és karácsonyi műsorán vettünk részt, illetve veszünk még részt. Képviselőtársaimmal rendszeresen jelen voltunk a Horváth Mihály téri Szent József templomban rendezett szlovák nyelvű katolikus miséken és a Luther-udvari evangélikus kápolnában megtartott szlovák nyelvű istentiszteleteken. Ott voltunk Galda Levente „Hidak és falak” című verseskötetének bemutatóján. Mindezekről az eseményekről részletesen tájékozódhatnak a közgyűléseinken készült jegyzőkönyvekben, amelyek megtekinthetők önkormányzatunk honlapján.

Az idei évben a Budapesti Szlovák újság négy száma jelent meg. Cikkei önkormányzatunk és a kerületi önkormányzatok tevékenységéről szóló beszámolókat és fotókat tartalmaztak. Az újságot eljuttattuk a kerületi önkormányzatokhoz, a szlovák iskolába, Szlovákia budapesti nagykövetségére, a Budapesti Szlovák Intézetbe, az Országos Szlovák Önkormányzathoz és a külföldi partnereinkhez. Képviselőink és a szlovák iskola számára előfizettük a Ludové noviny című hetilapot és a Náš Kalendár című évkönyvet.

Ma, december 7-én délelőtt önközül is számosan részt vettek a Horváth Mihály téri Szent József templomban Jozef Haľko segédpüspök úr által celebrált szlovák nyelvű szentmisén. Örömmel tölt el, hogy sokan jöttek el a Fővárosi Szlovákok Napjára, erre a karácsonyi szlovák rendezvényre. Az ad-

venti gyertyák meggyújtása, a közös ebéd és a FSZÖ 2025. évi tevékenységéről szóló beszámoló után az Ecseri Zöld Koszorú hagyományörző csoport és a Pilisszentkeresztért Kulturális Egyesület fellépése következik, majd a Budapesti Szlovákokért Díj átadására kerül sor.

Beszámolómban arról is tájékoztatást kívánok adni, hogy egész évben szoros és kollegiális volt az együttműködésünk a Főpolgármesteri Hivatal Civil irodájának munkatársaival. Köszönjük nekik a részünkre nyújtott támogatást, a segítséget és a nagyon pozitív hozzáállásukat. Ugyancsak köszönetet mondunk Gál Zsuzsannának és Galambos Gabriellának a Főpolgármesteri Hivatal gazdasági osztálya munkatársainak az egész éves együttműködésért és segítségért.

Beszámolómban végén említést szeretnék tenni néhány még decemberben esedékes programról:

December 11-én a III. kerületben kerül sor a lengyel, a német és a szlovák nemzetiségi önkormányzatok közös adventi műsorára a Békásmegyeri Községi Házban.

December 21-én Cinkotára megyünk, ahol meghallgatjuk Herencsár Viktória karácsonyi cimbalom koncertjét.

Befejezésül engedjék meg, hogy áldott és békés karácsonyi ünnepeket, az Új esztendőben pedig jó egészséget, sok örömet és minden jót kívánjak Önöknek!

Horti Andrásné elnök

Galda Levente elnökhelyettes

Benyo Pál, a Fővárosi Szlovák Önkormányzat képviselője

A békés-megyei Tótkomlóson született szlovák családban 1948-ban.

1967 és 1971 között a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Nemzetközi Kapcsolatok szakán folytatott egyetemi tanulmányokat. Tanulmányai befejezését követően a Magyar Köztársaság Külügyminisztériumában helyezkedett el, ahol több évig a cseh-szlovák ügyek referense volt. Az 1973-1996 közötti időszakban több alkalommal volt külszolgálaton Prágában és Pozsonyban az ottani magyar külképviseleteken. Nyugdíjba vonulása után fordítói vállalkozást indított.

A hazai szlovák közösség életébe a rendszerváltást követően a Budapest XII. kerületében megalakult szlovák önkormányzat, valamint a fővárosban működő Tótkomlósiak Baráti Köre rendezvényein

való részvétellel kapcsolódott be. A 2000. évek elején a Tótkomlós Barátainak Köre Egyesületének volt az elnöke.

A 2014. évi önkormányzati választásokon választották meg a Fővárosi Szlovák Önkormányzat képviselőjének. Az önkormányzat elnökhelyettese volt 2024-ig. A FSZÖ tagjaként kivette a részét az önkormányzat által szervezett különböző programok lebonyolításából, valamint a „Budapeštiansky Slovák – Budapesti Szlovák” szerkesztéséből.

Egyik kezdeményezője volt a tótkomlósi születésű Benedek István Gábor író „Komlósi tóra” című novelláskötete szlovák nyelvre történő fordításának és megjelentetésének (2003). 2019-ben vándorkiállítást szervezett a Csehszlovákia létrehozásában kulcsszerepet játszó Milan Ras-

tislav Štefánik tábornok halálának 100. évfordulója alkalmából.

Kapcsolatokat közvetít az anyaország, a szomszédos országokban élő szlovák közösségek, valamint magyarországi szlovákok között. Rendszeresen részt vesz a FSZÖ és a fővárosi kerületekben működő szlovák önkormányzatok rendezvényein.

Szlovákia szeretete, a szlovák identitás, a szlovák nyelv és kultúra meghatározó szerepet játszott és mindig meghatározó eleme volt a cselekedeteinek. Véleményünk szerint szerencsés ember, mert egész életében azzal foglalkozhatott, ami a hobbija is egyben. Mindig motiváltan, a szlovákság ügyéért fáradozott és fáradozik. Ezért méltó arra, hogy a 2025. évben neki ítéljük oda a „Budapesti Szlovákokért” díjat.